

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ABD.

PDR-308 Mesleki Rehberlik Uygulamaları Dersi Uygulama Kılavuzu

Dersin kodu : PDR-308
Kredisi : 3
Türü : Zorunlu
Haftalık ders saati : 3 saat (1 Teorik + 2 Uygulama)
Toplam ders saati : 3x14=42 saat (T+U ders saati x Hafta sayısı)
Ders Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Feride Bacanlı
Prof. Dr. Kemal Öztemel

Dersin Tanımı

Mesleki Rehberlik Uygulamaları dersi, ortaokul ve lise kademesinde kariyer psikolojik danışmanlığı uygulamalarını incelemeyi, ortaokul ve lise kademesindeki öğrencilere kariyer psikolojik danışmanlığı uygulamalarında kullanılan **test ve test dışı** ölçme araçlarını uygulamayı, değerlendirmeyi ve bireysel mesleki görüşme yaparak yorumlamayı amaçlayan bir derstir. Bu ders aynı zamanda ilgili literatürdeki etkinliklerin yanı sıra MEB Sınıf Rehberlik Programlarında yer alan **“kariyer gelişimi”** gelişim alanındaki etkinliklerin incelenmesini ve ortaokul ya da lise düzeyi için etkinlik hazırlama adımlarına yer vererek özgün grup rehberliği etkinlikleri geliştirme bilgi ve becerisi kazandırmayı amaçlamaktadır.

Ders İçeriği

Bu ders, kariyer psikolojik danışmanlığı ilke ve tekniklerini, kariyer gelişimi ve meslek seçimi sürecinde bireyi tanımak için kullanılan test ve test dışı ölçme araçlarını (ilgi, yetenek, mesleki değer, kariyer gelişimi, mesleki olgunluk, kart sıralama, kariyer genogramı vb.) uygulamayı, değerlendirmeyi, profil yorumlamayı ve ölçme araçları sonuçlarını kariyer görüşmesi yaparak öğrenciye/danışana iletmeyi içermektedir. Ayrıca bu ders, kariyer gelişimi, seçimi ve kariyer planlamayla ilgili etkinlikleri inceleyerek ortaokul ve lise düzeyinde etkinlik geliştirmeyi kapsamaktadır.

Dersin Amaçları

1. Okul türü, ders ve meslek seçme karar sürecinde danışana uygun ölçme araçlarını seçmek, uygulamak ve değerlendirmek.

2. Kariyer psikolojik danışmanlığında kullanılan ilgi, yetenek, değer envanterleri; kariyer gelişimi ve olgunluğu ölçeklerini uygulamak.
3. Kariyer psikolojik danışmanlığında kullanılan ve öğrenci/danışanın eğilimlerini belirlemeye yardım eden test dışı teknikleri uygulamak.
4. Öğrenciye/danışana uygulanan test ve test dışı ölçme araçlarının sonuçlarını veya profillerini mesleki bireysel görüşme yaparak yorumlamak.
5. Kariyer psikolojik danışmanlığında kullanılan ilke ve teknikleri okul türü, ders ve meslek seçme karar sürecinde kullanmak.
6. İlgili literatürdeki ve MEB Sınıf Rehberlik Programlarında yer alan okul türü, ders ve meslek seçimine yardım amacıyla geliştirilen mesleki grup rehberliği etkinliklerini incelemek.
7. Okul türü, ders ve meslek seçimine yardım sürecinde uygulanabilecek ortaokul/lise düzeyi için grup rehberliği etkinliği geliştirmek ve uygulamak.

Dersin Haftalık Dağılımı

Hafta	Konular	Açıklama*
1	Ders izlencesinin ve uygulama kılavuzunun tanıtılması.	
2	Meslek danışmanlığının ilke ve teknikleri	
3	- Sınıf rehberlik etkinliklerinin incelenmesi (Tüm kademeler için) - Sınıf rehberlik etkinliği geliştirmenin anlatılması (Ortaokul-Lise öğrencileri için). - Etkinliklerin geliştirilmesine başlama	Etkinlik geliştirme formu ve açıklamaları ekte verilmiştir. Etkinlik örnekleri; https://orgm.meb.gov.tr/www/sinif-rehberlik-calismalari/icerik/3141
4	- Sınıf rehberlik etkinliklerinin incelenmesi (Tüm kademeler için) - Sınıf rehberlik etkinliği geliştirmenin anlatılması (Ortaokul-Lise öğrencileri için). - Etkinliklerin geliştirilmesine devam	
5	- Kariyer psikolojik danışmanlığında ölçme aracı kullanılması ve araçların uygulanmasında gözetilecek hususlar - Kariyer psikolojik danışmasında kullanılan Kendini Değerlendirme Envanteri (KDE), Akademik Benlik Kavramı Ölçeği (ABKÖ), Mesleki Olgunluk Ölçeği (MOÖ) ve Çocukluk Kariyer Gelişim Ölçeğini (ÇKGÖ) inceleme ve tanıtma - Geliştirilen etkinliklerin derste incelenmesi	Ekler kısmında yer almayan ilgili form, örnek ve ölçekler ayrıca iletilecek.

	- KDE, ABKÖ, ÇKGÖ ve MOÖ'nün uygulanması ve değerlendirilmesinin anlatımı ve KDE ve ABKÖ profillerine ilişkin örneklerin incelenmesi. - Geliştirilen etkinliklerin derste incelenmesi	
7	- Kişisel Küre Envanteri (KKE)'nin tanıtılması, uygulanması ve değerlendirilmesinin anlatılması - KKE örnek profilin incelenmesi - KKE'nin uygulanmaya başlanması - Geliştirilen etkinliklerin derste incelenmesi	https://kisiselkureenvanteri.com/ Ekler kısmında yer almayan ilgili form, örnek ve ölçekler ayrıca iletilecek.
8	ARA SINAV	Etkinliklerin ve ABKÖ, KDE profil yorumlamalarının ders öğretim üyesine teslim edilmesi. <u>TÜM BELGELER PDF'YE DÖNÜŞTÜRÜLEREK TESLİM EDİLMELİ</u>
9	- Kişisel Küre Envanteri (KKE)'nin tanıtılması, uygulanması ve değerlendirilmesinin anlatılması (devam) - KKE örnek profilin incelenmesi - KKE'nin uygulanmaya devam edilmesi - KKE uygulamalarının ve profil yorumlarının incelenmesi	
10	KKE uygulamalarının ve profil yorumlarının incelenmesi	
11	- Kariyer yelkenlisi modelinin anlatılması - Kariyer yelkenlisi modeli örnek uygulama gösterilmesi - Kariyer yelkenlisi modelinin uygulanmaya başlanması	
12	Kariyer yelkenlisi modeli uygulamasının sınıfta incelenmesi	
13	Kart sıralamanın (Mesleki Değer Kartları-MEDEK) anlatılması ve sınıf içi uygulama	Sınıfa getirilecek
14	Kariyer genogramının anlatılması ve öğrencilerin kendi kariyer genogramlarını oluşturmaları.	Ekler kısmında yer almayan ilgili form ve örnek ayrıca iletilecek.
15	Dersin genel değerlendirilmesi	Tüm uygulamaların bir dosya haline getirilerek ders öğretim üyelerinin belirttiği tarihte dosyanın teslim edilmesi. <u>TÜM BELGELER PDF'YE DÖNÜŞTÜRÜLEREK TESLİM EDİLMELİ</u>

*Formlar, örnekler ve ölçekler için size verilen eklere bakınız.

Görevler

- 1- Her öğrenci meslek rehberliği ve danışmanlığı alanı ile ilgili etkinliklerin yer aldığı kaynaklara ulaşarak bu kaynaklardaki etkinlikleri amaç oluşturma/kazanım yazma, süreç, kazanım değerlendirme bağlamında inceleyecektir.
- 2- Her öğrenci amaç/kazanım, davranış, süreç, kazanım değerlendirmeyi içeren meslek seçimini etkileyen faktörler, meslek seçimi, meslek gelişimi ve kariyer planlama konularında ortaokul veya lise düzeyi için bir mesleki grup rehberliği etkinliği geliştirecektir (Bkz. Grup Rehberliği Etkinliği Geliştirme Formu). Geliştirilen etkinlik Grup Rehberliği Etkinliği Geliştirme Formu'na uygun olarak WORD dosyasına yazılacaktır. Kaynakça APA kurallarına uygun şekilde gösterilecektir.
- 3- Her öğrenci ortaokul 7. sınıftan veya 8. sınıftan bir öğrenciye Akademik Benlik Kavramı Ölçeğini (ABKÖ) uygulayıp, değerlendirecek ve profili çıkarılacaktır. ÇKGÖ'ü değerlendirecektir. ABKÖ profili ve ÇKGÖ sonucu (puanı) kağıt üzerinde birlikte yorumlanacaktır. Sonra, bu yorum öğrenciye kağıt üzerinde iletilecektir.
- 4- Her öğrenci, ortaöğretim 9. sınıftan bir öğrenciye ABKÖ ve Mesleki Olgunluk Ölçeği'ni (MOÖ) birlikte (arka arkaya) uygulayacaktır. ABKÖ değerlendirilecek ve profili çıkarılacaktır. Ayrıca MOÖ değerlendirilecektir. ABKÖ profili ve MOÖ sonucu (puanı) kağıt üzerinde birlikte yorumlanacaktır. Sonra bu yorum öğrenciye/danışana kağıt üzerinde iletilecektir.
- 5- Her öğrenci ortaöğretim 11. sınıftan veya 12. Sınıftan bir öğrenciye KDE ve MOÖ'yü birlikte uygulayacak ve ölçekleri değerlendirecektir. Değerlendirme sonuçlarına dayanılarak kağıt üzerinde KDE profili çıkarılacaktır. MOÖ değerlendirilecektir. Kendini değerlendirme Envanteri profili ve Mesleki Olgunluk Ölçeği'nin sonucunu kağıt üzerinde yorumlar ve yorumunu öğrenciye kağıt üzerinde iletilecektir.
- 6- Her öğrenci ortaöğretim 10. sınıftan bir öğrenciye Kişisel Küre Envanteri (KKE) uygulayacak ve ölçeği değerlendirecek. Değerlendirme sonuçlarına dayanılarak KKE profili çıkarılacaktır (Excel'de elle ya da ilgili Web sayfasına girilerek oluşturulacak). KKE'nin sonucunu kağıt üzerinde yorumlanacak ve yorumunu öğrenciye/danışana kağıt üzerinde iletilecektir.
- 7- Her öğrenci ortaöğretim 10. sınıftan bir öğrenciye (6. Maddedeki aynı öğrenci olabilir) Kariyer Yelkenlisi Modelinin dört boyutu her biri için en az bir uygulama yapacak. Uygulama sonrası ortaya çıkan örüntü ile ilgili kişisel değerlendirme ve yorumlarını belirtecektir. Uygulama örneklerinin sonuçlarını kişisel yorumuyla birlikte dosyaya ekleyecektir.

- 8- Her öğrenci ilgi çekici bir meslek tanıtımı kapsamında bir poster hazırlayacak. Bu posterde mesleğin ne olduğu, tercih koşulları, olası ilgi ve beceriler, ders içeriği, iş imkanları, çalışma koşulları, eğitimle ilgili ders içerikleri (lisans) gibi bilgilere yer verilmelidir. Öğrenciler poster tasarımını hazırlarken yapay zeka ya da dijital araçlardan (örneğin Canva, Adobe Express, Figma gibi) yararlanabilirler. Posterde yaratıcı görsellere, QR kodlarla ek bilgi kaynaklarına yönlendirme gibi diğer içeriklere de yer vermeleri gerekmektedir.
- 9- 11-Ölçek uygulamaları, profil yorumlamaları ve diğer uygulamalarla ilgili tüm çalışmalar, APA kuralları dikkate alınarak WORD dosyasına yazacaktır.
- 10- Elektronik olarak istenen dosyalara (WORD ya da PDF) isim verilirken **“öğrenci no_adı soyadı_ödev niteliği”** şeklinde verilmelidir. Bir başka ifadeyle elektronik belgelerin dosya isimleri örneğin **“1234567890_Adı Soyadı_Lise Etkinlik”** şeklinde olacak. BU KURALA UYMAYANLARIN DOSYALARI İNCELENMEYECEK VE TESLİM EDİLMEMİŞ KABUL EDİLECEKTİR.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ARA SINAV:

Ortaokul veya lise düzeyi için geliştirilen Etkinlik Geliştirme Formu'na APA kuralları dikkate alınarak WORD dosyasına yazılan etkinlik ve ABKÖ, KDE profil yorumlamaları PDF'ye dönüştürülerek ARA SINAV için belirtilen tarihlerde ders öğretim üyesine teslim edilecektir.

FİNAL:

Her öğrenci geliştirmiş olduğu etkinliği, ölçek uygulamaları ve profil yorumlamaları ve diğer ilgili tüm çalışmalarını kaynakların gösteriminde APA kurallarını dikkate alarak WORD dosyası halinde yazacaktır. Hazırlanan belgelerin tamamı tek bir dosya haline getirilerek ve PDF'ye dönüştürülerek final sınavı tarihinde ders öğretim elemanına teslim edilecektir.

PDF'YE DÖNÜŞTÜRÜLMEDEN GÖNDERİLEN DOSYALAR DİKKATE ALINMAYACAK VE TESLİM EDİLMEMİŞ KABUL EDİLECEKTİR.

YIL SONU:

Yıl sonu notu ara sınavın %40'ı finalin %60'ı hesaplanarak oluşturulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Bacanlı, F. (2019). *Bir mesleki grup rehberliği programı ve uygulama kılavuzu*. Ankara: Nobel.
- Erkan, S. (2013). *Örnek grup rehberliği etkinlikleri*. Ankara: Pegem.
- Erkan, S. & Kaya, A. (Ed.). (2013). *Deneyisel olarak sınanmış grup rehberliği programları-I*. Ankara: Pegem.
- Erkan, S. & Kaya, A. (Ed.). (2012). *Deneyisel olarak sınanmış grup rehberliği programları-II*. Ankara: Pegem.
- Erkan, S. & Kaya, A. (Ed.). (2012). *Deneyisel olarak sınanmış grup rehberliği programları-III*. Ankara: Pegem.
- Hamamcı, Z. (2011). *Çocuğunuzun meslek gelişimine nasıl yardımcı olabilirsiniz? Anne baba el kitabı*. Y. Kuzgun ve F. Bacanlı (Dizi Editörleri). *Rehberlik ve psikolojik danışmada kullanılan ölçme araçları dizisi 5*. Ankara: Nobel.
- İş ve İşçi Bulma Kurumu (1998). *Meslekler Rehberi*. Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. <https://esube.iskur.gov.tr/Meslek/MeslekleriTaniyalim.aspx>
- Kuzgun, Y. (2006). *İlköğretimde Rehberlik*. Y. Kuzgun (Editör). 6. Baskı. Nobel.
- Kuzgun, Y. (2019). *Akademik Benlik Kavramı Ölçeği el kitabı*. Ankara: Nobel.
- Kuzgun, Y. (2019). *Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş*. Ankara: Nobel.
- Kuzgun, Y. (2019) *Kendini Değerlendirme Envanteri El Kitabı*. Ankara: Nobel.
- Kuzgun, Y. & Bacanlı, F. (2019). *Mesleki Olgunluk Ölçeği El Kitabı*. Ankara: Nobel.
- Öztemel, K. (2021). *Kariyer Planlama ve Geliştirme*. Pegem Akademi
- Öztemel, K. (2021). *Vaka Örnekleriyle Kariyer Rehberliği ve Kariyer Psikolojik Danışması* (Editör). Ankara: Pegem
- Özyürek, R. (2012). *Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik uygulamaları: El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özyürek, R., Vardarlı, B. & Tracey, T. J.G. (2022). *Kişisel Küre Envanteri- Kısa Form-Türkçe El Kitabı*. Pegem Akademi
- Usluer, E. (2011). *Meslek İnceleme Kılavuzu*. Y. Kuzgun ve F. Bacanlı (Dizi Editörleri). *Rehberlik ve psikolojik danışmada kullanılan ölçme araçları dizisi 5*. Ankara: Nobel.